

Motion till riksdagen 2017/18:4087

av **Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2017/18:159 Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom socialtjänsten, assistansersättningen och skollagsreglerad verksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsprövning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillsyn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktionsmöjligheter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomisk stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättningssystem och resursallokering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna värnar den svenska välfärdsmodellen och månar om kvalitet, ordning och reda, mångfald och valfrihet i välfärdens verksamheter. Det innebär att det ska finnas utrymme för flertalet aktörer och driftsformer: offentliga, privata, ideella, kooperativa, stiftelsedrivna osv. Alternativet till valfrihet är det offentliga monopolet, där medborgarna är helt utlämnade åt det som politikerna har att erbjuda.

Det sker något alldeles speciellt när fler än en aktör agerar inom samma område: å ena sidan den regelrätta konkurrensen – dvs. vetenskapen om att om man inte levererar en

hög nivå och en hög kvalitet så kommer medborgarna att välja bort en – å andra sidan att olika modeller, inriktningar och innovativa lösningar ges utrymme att växa.

Utmaningen ligger därför i att kombinera å ena sidan valfrihet och mångfald, å andra sidan kvalitet och ordning och reda.

Tillståndsprövning

All välfärdsverksamhet som bedrivs ytterst med offentliga medel ska vara tillståndspliktig, detta helt oaktat själva driftsformen. En skola, ett äldreboende eller en vårdinrättning ska, innan verksamheten öppnar, söka och beviljas tillstånd för verksamheten. De myndigheter som berörs av detta är i förekommande fall Skolinspektionen samt IVO (Inspektionen för vård och omsorg). Myndigheten ska vid en ansökan granska bl.a. verksamhetsplan, ekonomisk plan, lämpligheten hos ledning och i förekommande fall styrelse. Kommun och/eller landsting ska alltid ha prövorätt vid en nyetablering med den statliga myndigheten som högsta instans, vilket borgar för ökad likvärdighet över landet.

I tillståndsprövningen ingår tillika att redogöra för ägarstrukturen. Den skatterättsliga hemvisten ska normalt vara Sverige. En aktör som dolt och uppsåtligt agerar mot denna princip i syfte att tillskansas sig skattemässiga fördelar ska inte beviljas tillstånd.

Tillsyn

Samma myndigheter är tillika tillsynsmyndigheter, dvs. ansvariga för att försäkra sig om att verksamheten bedrivs så som planerat och efterlever lagar och förordningar. Fokus härvidlag ska ligga på oanmälda inspektioner och kontroller. För detta ändamål borde betydande resurser tillskjutas myndigheterna. Utöver tillsynen ska också myndigheterna ansvara för att upprätta ett publikt och transparent omdömesregister med ett enkelt och direkt jämförbart betyg (förslagsvis 1–5) för varje enskild aktör. Detta register ska på enklaste sätt tillhandahållas medborgarna. Vill man exempelvis veta vilken skola eller vilket äldreboende som har högst betyg, antingen i hela landet eller i ens kommun/landsting, så finns detta tillgängligt digitalt. De parametrar som ligger till grund för betygsbedömningen borde till stor del baseras på den subjektiva eller upplevda nöjdheten, med undantag för skolan där exempelvis nationella prov kan utgöra en parameter. Skälet därtill är att barn är omyndiga. Andra parametrar kan vara sådant som mat och personalbemanning.

Sanktionsmöjligheter

Oavsett vilket regelverk staten sätter upp och oavsett vilken verksamhet som avses så kommer någon, antingen av slarv, okunskap eller i värsta fall av ren illvilja, att bryta mot det. Myndigheterna behöver därför ha tydliga befogenheter att beivra sådant.

Om förseelsen är av ringa karaktär beslutar tillsynsmyndigheten helt enkelt om ett åläggande att inom skälig tid åtgärda bristen. I det fall driftsformen är ett aktiebolag ska myndigheten kunna besluta om ett utdelningsförbud om bristen är allvarlig eller inte åtgärdas. I ännu allvarligare fall eller där bristen trots påpekanden inte åtgärdas kan myndigheten besluta om statlig tvångsförvaltning och i sista hand om indragande av

själva tillståndet att över huvud taget få bedriva verksamheten. Dessa tydliga sanktionsbefogenheter tillsammans med en kraftig ökning av oanmälda inspektioner borgar tillsammans för ordning och reda i välfärdens verksamheter och en hög kvalitet för våra elever och andra brukare.

Sverigedemokraterna vill sedan tidigare återinföra det s.k. ämbetsmannaansvaret som avskaffades i Sverige 1976. Med hänsyn till att välfärdens verksamheter är offentligt finansierade bör ett sådant återinförande avse anställda i sådana verksamheter, oaktat själva driftsformen. Om man därför av ”försummelse, oförstånd eller oskicklighet” åsidosätter sådant man är påbjuden enligt lag, förordning eller motsvarande kan man bli straffrättsligt skyldig.

Ekonomisk stabilitet

Det finns både praktiska och ideologiska skäl att särskilja mellan aktiebolag som finansieras av offentliga medel och andra typer av aktiebolag. Bolag går i konkurs om inte stup i kvarten så åtminstone hyfsat regelbundet. Och det är egentligen lite grann själva poängen bakom en marknadsekonomi: den som inte sköter sig och levererar en produkt eller en tjänst som kunden är tillfreds med att kommer till slut inte att ha några kunder kvar. Och i de allra flesta fall medför det inte några synnerligen allvarliga konsekvenser för kunden. Aktiebolag verksamma inom välfärdssektorn som finansieras av offentliga medel är dock i detta avseende att betrakta som särskilda. Samhället har funnit att detta är verksamheter som är så pass centrala att alla ska ha tillgång till dem – rik som fattig – och att de därför ska finansieras via det offentliga.

Sverigedemokraterna vill införa en bestämmelse om att ett aktiebolag som finansieras av offentliga medel inte får ta ut utdelning förrän det finns en sådan ekonomisk stabilitet (buffert) som kan garantera att verksamheten kan fortskrida även om bolaget skulle hamna på obestånd, så pass länge att det offentliga kan ta över verksamheten utan menlig inverkan på elever, brukare eller motsvarande.

Ersättningsystem och resursallokering

Sverigedemokraterna strävar mot ett mer enhetligt nationellt ersättningsystem för skolan och andra välfärdsverksamheter, syftande till att öka likvärdigheten samt minska krångel. Det omdömesregister som nämnts i tidigare avsnitt ska också tydligare kopplas till ersättningsystemet. Högre resultat ska rendera högre ersättning. Det är härvidlag viktigt att lyfta fram att det som avses är resultat över tid, dvs. en trend, snarare än en ögonblicksbild som ska vara styrande. Detta handlar givetvis ytterst om incitamentsstrukturer för olika aktörer inom välfärden (alldeles oavsett driftsform) och dessutom om att förhindra s.k. cherry-picking. Som exempel kan nämnas att vi vet att det finns en positiv korrelation mellan barns studieprestationer och akademiska föräldrar. Man skulle sålunda kunna föreställa sig att en privatägd friskola skulle föredra att etablera sig i ett område med just många akademiska föräldrar. Om eleverna där får goda resultat vid exempelvis nationella prov och skolan därmed ett högt omdöme, skulle det vid en komparation för stunden kunna rendera en högre ersättning. Detta vill vi undvika. Vid en jämförelse över tid så blir det tvärtom egalt om skolan är bra från början men blir ännu bättre, eller om skolan är dålig från början men blir lite mindre dålig (eller vice versa, i värsta fall) vad just ersättningsystemet anbelangar. En rektor i

förekommande fall har sålunda kraftfulla incitament att förbättra skolans resultat, alldeles oavsett om man börjar på en ”hög” eller ”låg” nivå.

Regeringen uppmanas att återkomma med lagförslag i enlighet med motionens intentioner.

Oscar Sjöstedt (SD)

Dennis Dioukarev (SD)

Per Ramhorn (SD)

Stefan Jakobsson (SD)